

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. IV. De oratione Christi pro fide B. Petri. De necessitate Conciliorum, ac vi Decretalium Summorum Pontificum. De potestate Summi Pontificis, praesertim circa Canones Conciliorum. Ad numeros 7. 8. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

566 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
articulos fidei contingentes, ad Petri Sedem referendas intelliget, qui cum
querenti Domino, quem Discipuli dicerent ipsum esse, respondisse notavit:
Tu es Christus Filius Dei vivi: & pro eo Dominum exorasse, ne deficiat fides
ejus.

C A P U T I V.

*De oratione Christi pro fide B. Petri. De necessitate
Conciliorum, ac vi Decretalium summorum Pontifi-
cum. De potestate summi Pontificis, præsertim cir-
ca Canones Conciliorum. Ad numeros 7. 8. & 9. Ri-
cherii.*

1. **O**bjicit sibi Richerius num. 7. orationem Christi pro
fide B. Petri, ac mandatum illi impositum de con-
firmandis Fratribus; Respondetque orationem, seu polli-
citationem Christi ad solum tempus Dominicæ passionis ex-
tendi: mandatum autem ad tempus ante resurrectionem.
Hanc interpretationem ut confirmet, notat 1. Christum non
dixisse Petro; Ego rogavi pro te ne unquam evases, aut ut sis infallibilis: Sed
tantum, Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua: & Petrum errasse
quidem, eius verò fidem nequaquam defecisse quoad habitum, sed quoad
actum. 2. Observat D. Petrum, postquam ex titubatione trina negationis,
quasi ex gravissimo sopore emerfit, multò magis idoneum fuisse, tum ad suos
Collegas fluctuantes confirmandos, tum ad fratres dispersos in Ecclesiam re-
vocandos, ut ibidem resurrectionem Domini præstolarentur. Undè con-
cludit; Istud privilegium soli Petro ob imminens scandalum Crucis, factum
esse.

2. Ne omnia repetamus, quæ hac de re jam diximus, suf-
ficiet hîc B. Hieronymi testimonium afferre, cujus, ut ar-
bitror, autoritas autoritati Richerii præponderat. Tradit au-
tem apertissimè S. Hieronymus in hæc verba Matth. 16. *Vade
post me Satana, indeficientem Petri fidem, aliasque prærogati-
vas ad tempus, quo re ipsâ, & ut dicitur, actualiter consti-
tutus est supremus Pastor, scilicet, post resurrectionem Joan.
21. fuisse dilatas, vel saltem tunc maximè perfectas; Prudens*
Lectur

Letor inquit, inquit beatus Doctor, quomodo post tantam beatitudinem: Beatus es Simon Barjona. Et: Tu es Petrus & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam: & porta inferi non prevalebunt adversus eam. Et tibi dabo claves Regni Cælorum. Et quod ligaveris vel solveris super terram, erit ligatum vel solutum in Cælo, hunc audiat: Vade retro me Satana, scandalum mihi es. Aut quæ sit tam repentina conversio, ut post tanta premia, Satanas appelletur. Sed si consideret qui hoc quarit, Petro illam benedictionem & beatitudinem ac potestatem, & aedificationem super eum in futuro promissam, non in presenti datam intelliget. Aedificabo, inquit super te Ecclesiam meam, & porta inferi non prevalebunt adversus eam, & dabo tibi claves Regni Cælorum: OMNIA DE FUTURO. Quæ si statim dedisset, nunquam in eo præ confessionis error invenisset locum.

3. Cæterum ex plurimis testimoniis, quæ lib. 7. adduximus, constat sanctos Patres, Doctores, & Concilia, Christi pro Petro orationem, non solum pro ipso, sed etiam pro eius successoribus factam tradidisse. Et quamvis nonnulli de tempore Passionis illam interpretentur; non tamen ad illud solum tempus restringunt. Ejus fructum ad B. Petri successores transmissum colligitur ex ipsomet mandato illi imposito confirmandorum fratrum. Ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua: & tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Luc. 22. Nam ideo præcipue pro Petro rogavit, ut ipse confirmaret fratres suos, tanquam scilicet supremus Pastor; quod officium, atque adeo etiam indefectibilis fidei privilegium ad successores transit. Notanda est hæc vox, aliquando, quæ frequentius significat tempus non proximum, quale erat tempus præcedens Christi resurrectionem, sed remotum. Ac re ipsa non apparet tempore illo intermedio inter mortem & resurrectionem Salvatoris Petrum confirmasse fratres. Accedit quod multo major erat necessitas confirmandorum à Petri successoribus successorum aliorum Apostolorum, quam Apostolorum ipsorum à Petro; atque adeo si Christus Discipulis suis providit confirmatâ Petri fide, injunctoque illi officio sustentendæ aliorum fidei, multo magis futuris fidelibus, utpotè minoribus donis præditis, prospicere necessum erat, obtentâ supereminis illorum Pastoribus fide non deficiente. Nec solum tempore passionis tentandi erant Apostoli; atque adeo non illo solo tempore indigebat Petrus Christi oratione & auxilio,
(ut

568 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
(ut non deficeret fides ejus) aut alii Discipuli confirmatione
Petri: quamquam, ut dixi, longè minùs erat illis, quam
eorum successoribus necessaria confirmatio in fide.

4. Occurret fortassè aliquis ex Richerio, vocem illam,
aliquando, non posse ad tempus longè distans referri, quando-
quidem conjuncta est cum ista, *conversus* quæ Petri conversio-
nem proximè futuram designat. Verùm, licet duarum illa-
rum vocum secunda primam sequatur, nullà alià intermedià,
non tamen unius significatum cum significato alterius tam
arctè conjunctum esse oportet. Potest enim illud, *aliquando*,
referri ad executionem mandati Petro imposito de confir-
mandis fratribus: quod certè mandatum non est executus
statim atque conversus est. Adde quod dicitio illa, *conversus*, seu
dicitio Græca, ἀποσπέρας, illi respondens in pluribus sacræ Scrip-
turæ locis accipitur, non pro conversione à peccato, sed
pro conversione ad aliquam personam, quâcum aliquid agen-
dum sit. Ita Act. 9. vers. 40. dicitur Petrus *conversus ad corpus*
Tabithæ. Act. 16. vers. 18. Paulus *conversus ad Pythonissam*
Apocal. 1. vers. 12. Joannes *conversus ut videret vocem qua loque-
batur*. Quid vetat igitur in eodem sensu accipi Luc. 22. vers.
32. *conversus confirma fratres*, id est, ad ipsos te convertens, ad
ipsos attendens? Præsertim cum nondum B. Petro prædictum
fuisset futurum ejus peccatum; adeoque non videretur op-
portuna conversionis à peccato mentio.

5. Herclè, subjungit Richerius, si solus Papa, non Ecclesia col-
lectivè sumpta est infallibilis: insurgit Paulum gravissimè peccasse Galat. 2.
cum demonstrat Petrum idèd fuisse reprehensibilem, quod ad veritatem Evange-
lii minimè ambularet, quæ verba, inquit, valde notanda sunt. At Her-
clè, id non insurgit. Num enim Paulus erat Ecclesia col-
lectivè sumpta? An Petrus totam Ecclesiam, tanquam ejus
caput non potiùs repræsentasset? Si superioris tantum esset
reprehendere, sola vero Ecclesia collectivè sumpta, ut fate-
tur deinde Richerius, summo Pontifice superior est, non
potuisset Petrus nisi à Concilio generali corripri. At, inquit
Richerius, isthac reprehensio appellationi æquipollet; Quomodò ali-
quem reprehendere idem est, quod appellare ad Concilium?
Quia, inquit, si D. Petrus cum temporis B. Paulo retè momenti obstiteret,
non dubium est, quin Ecclesia in Concilium congregata disfidium inter illos
suber-

subortum diremisset : ut paulo ante controversiam super observatione legalium decidat, Act. 15. Idem igitur est ita esse affectum, ut, si quis reprehendenti non obtemperaturus sit, interponenda censetur appellatio, etiamsi ne minima quidem verisimilitudinis umbra sit, quod in mentem venerit appellandi cogitatio. Idem, inquam, est atque appellare ad Concilium. Ita, inquit, quia B. Petrus superiorem alium non habebat. Quæ jurisprudentia correptioni fraternæ vim appellationis tribuit : ut quisquis fratrem corripit, ad ejus superiorem appellare censendus sit, si correptus rectè monenti obstiterit ?

6. Repones ita de B. Paulo præsumendum, quia de fide agebatur, quam sanam integramque conservari totius Ecclesiæ intererat. Sed quidquid sit de illa reprehensione, de qua variæ sunt inter sanctos Patres, & Ecclesiasticarum rerum Tractatores sententiæ, etiamsi vera esset illorum opinio, qui Petrum peccasse sentiunt; certum est ipsum in fide non errasse, multò minus aliquid contra fidem aut bonos mores statuisse. Illum omninò impeccabilem fuisse non contendimus; atque adeò fraternâ potuit indigere correptione : sed ita erat confirmatus in gratia, ut temerarium sit eum peccati mortalis, qualis fuisset hæresis, reum facere, aut supponere ipsum B. Paulo rectè monenti obstiturum contra fidem. Accedit quod Concilium Jerosolymitanum omnium Apostolorum, ut vult Richerius num. 6. & Presbyterorum consensione, ac suffragiis concluderat, quod spectabat ad observationem legalium, circa quam supponitur peccasse Petrus. si ergò D. Petrus tum temporis B. Paulo rectè monenti obstisset adeò contumaciter, ut Ecclesia in Concilium congregata, dissidium inter illos subortum dinimere debuisset, Petrus fuisset manifestus hæreticus, atque in eo casu, secundum quorundam sententiam judicio Concilii Generalis obnoxius; ex qua exceptione particulari, non potest constitui generalis subjectio, sine vitio illo, quod Richerius & Launoïus defensoribus auctoritatis Papæ tam sæpè quàm immeritò tribuunt, nempe fallaciæ à dicto secundum quid, ad dictum simpliciter.

7. Suspecta sunt dona, quæ ab inimicis offeruntur. Quamobrem non satisfaciet summo Pontifici, quod ei Richerius concedere videtur in finem numeri sexti. Etsi enim profiteatur se illa adjungere pro ampliatione favorum; magis tamen tendunt

Cccc ad

ad restrictionem jurium. Non fatetur D. Petrum *singulares personas, aut Ecclesias disgregatas posse in fide per sacra Scriptura aut Canonum interpretationem roborare*; quod probat exemplo D. Hieronymi; & posse ad Sedem Apostolicam confugere oppressos, sicut factum legimus à Theodoro & aliis; nisi ut, cum in hoc liberalis visus fuerit, injustus non appareat, dum Romanum Pontificem Ecclesiæ universali seu Concilio sine ipso congregato subicit. Et per fugium ad sanctam Sedem ab appellatione ad ipsam distinguit; ut ejus potestatem simplicem charitatis sollicitudinem esse insinuet. Possemus nihilominus fructum ex illius favore percipere, nisi magis liberet, eum ex arbore ipsa colligere. Sanctus Hieronymus in verbis, quæ Richerius refert, testatur, se post Damasi responsionem fore securum. Nec eam securitatem in Damasi peritia, sed in officio Pastoris reponit; *A Pastore presidium ovium flagito. Discerne si placeat, non timebo tres Hippostas dicere, si jubetis.* Certè si Petri successor non solum, *singulares personas, sed etiam Ecclesias disgregatas* potest in fide per sacra Scripturæ Canonum interpretationem roborare; idque non tamquam Doctor privatus, sed ex proprio officio, in maximo versabitur periculo Ecclesia universalis, quæ non nisi ex Ecclesiis particularibus constat, nisi certa & tuta sit ejus interpretatio, cum non ita facilis sit Conciliorum generalium Congregatio, aut omnium Episcoporum consensus ad corrigendos ejus errores.

8. Itaque lentum periculo remedium parat Richerius num. 3. ubi ait; *Quintum principium indicat, frequentem celebrationem Synodorum, absolute & simpliciter necessariam ad Ecclesiam melius sanctiusque regendam.* Verba illa, *absolute & simpliciter necessariam*, à sequentibus temperantur, scilicet *ad Ecclesiam melius sanctiusque regendam*; ideoque utilitatem potius Conciliorum, quam absolutam eorum necessitatem inducunt. Sæpè autem professi sumus, nos Concilia Generalia dum congregari possunt sine schismatis, aut alterius gravissimi mali periculo, Ecclesiæ utilissima putare. Sed absolutam non esse illorum necessitatem probat experientia trium primorum sæculorum, & aliorum quorundam. Richerium parùm juvat, quam affert ex Aristotele, ratio. *Et si enim lege, quam absoluto unius imperio gubernari multo præferet, quoniam lex instar Dei, amore, odio, aliisque affectibus humanis caret, id perinde le-*
gibus

gibus Pontificiis, atque Synodalibus convenit. Cùm enim Leges generales ponuntur, illarum conditores bonum publicum, atque ipsam rerum justitiam attendunt: Judex verò, dum de singularibus negotiis sententiam fert, aliquando amore, aliquando timore inflectitur, ut personarum potiùs, quàm justitiæ rationem habeat. Melius est igitur, ut in ferendis sententiis non proprium arbitrium, sed leges sequi teneatur.

9. Quoniam autem Richerio placuit ex Aristotele Conciliorum Generalium necessitatem confirmare, ostendendum est ex Aristotelis sententia contrarium potiùs sequi; cùm doceat, leges ab uno vel à paucis, non à magna multitudine condendas; atque adedò, si Gentilis illius Philosophi auctoritati standum esset, non forent congregandi in Concilium Generale totius Orbis Episcopi. Id nominatim tradit lib. 1. Rethoric. cap. 1. inter princip. & med. simulque discrimen, quale modò dicebamus, inter Legem & Judicem statuit, unde patet à Richerio contra ejus mentem allegatum. *Maximè igitur, inquit Aristoteles, convenit rectè latis Leges, quacunque possunt, omnia ipsas distinguere, & quàm paucissima relinquere iis qui judicant. Primum; quia FACILIVS EST VNUM HABERE, (nota unum habere) & paucos quàm multos qui bene existiment, & possint legem ferre, ac sui conformare. Deinde Legum lationes ex longi temporis considerationibus sunt: ac judicia derepentè, ut difficulter rectam habeant justitiæ & utilitatis rationem illi qui judicant. Atque judicium non est de rebus singularibus, nec de presentibus, sed de futuris & de universalibus: at concio, & Judex de presentibus ac definitis judicant, quibuscum & amor & odium & propria utilitas conjuncta sæpenumero est, ut non amplius possint perspicere satis id, quod verum est, sed obscurè judicium propria jucunditas vel molestia. Ac de aliis quidem, quemadmodum dicebamus, oportet quàm paucissimis efficere. Dominum disceptatorem.*

10. Canones prædicant Galli, ut hîc Richerius, quasi verò ipsi soli Canones observent, Papa è contra Canones destruat. Meminerunt summi Pontifices sententiæ S. Gelasii in epist. superiori cap. citatâ; Uniuscujusque Synodi constitutum, quod universalis Ecclesia probavit assensus, non aliquam magis exequi Sedem præ cæteris oportere, quàm primam, quæ & unamquamque Synodum suâ auctoritate confirmat, &c. Sed quod ait Richerius, antiquitùs nihil quidquam absque

ilio & moderatione Aristocraticâ statutum fuisse, non est usquequaque verum. Certum est Romanum Pontificem gravia negotia cum Episcoporum consilio tractare solitum, sed falsum est ipsum in generali Concilio Decreta Ecclesiastica semper edidisse; Hoc testantur epistolæ Decretales à Dionysio Exiguo, cujus Codicem jam olim suscepit Ecclesia Gallicana, collectæ, & quarum nonnullæ ad Episcopos Gallicanos conscriptæ sunt. Nam vel illæ nullius Synodi, aut Episcopi deliberantis meminerunt (undè conjicitur antiquiores etiam Pontifices nihil quidem absque consilio, sed tamen multa sine Concilio statuisse, atque tunc tantum Episcopos convocasse, cum Romæ illorum copia erat, ac temporis opportunitas sinebat) vel sicubi in illis Decretalibus fratrum, idest Presbyterorum, vel si vis, Episcoporum, sit mentio; illæ nihilominus Pontificis Romani autoritatem aut solam aut longè præcipuam exhibent. Indubitatum est ad minus summos Pontifices plurima eaque gravissima sine Concilio generali, ac sine moderatione Aristocraticâ aliarum Provinciarum statuisse, ac statuta illa in tota Ecclesia robur obtinuisse. Undè licet Richerio concederemus antiquitus nihil quidquam absque Concilio Romano, & moderatione Aristocraticâ Episcoporum specialis Provinciæ Romanæ statutum fuisse; fateri cogeret Romanum Pontificem cum suo Concilio speciali Ecclesiam rexisse. Cumque id diffiteri non possit, ejusque propositio, de Concilio Oecumenico accepta, evidenter falsa sit; Tacitè recedit à suo principio; & causâ juxta proprias suas probationes cadit, si quidem Ecclesiæ regimen in eo sensu Aristocraticum dicit, quia per Concilia Generalia regi debet.

II. Scimus quidem, quod ait Richerius, Hincmarum Archiepiscopum Remensem, aliosque Episcopos, quos ille in suas partes traxerat, suppositis antiquorum Pontificum epistolis parem cum aliis, quæ Conciliorum Canonibus erant consentaneæ, autoritatem non tribuisse; sed scimus Nicolaum I. Papam jus sanctæ Sedis, quod solis illis epistolis non nitebatur, strenuè defendisse, quod testatur Canon. *Si Romanorum Pontificum Decreto, ceterorum opuscula Tractatorum approbantur, vel reprobantur; ita ut, quod Sedes Apostolica probavit hodie, teneatur acceptum.*

tum, & quod illa repulit, hætenus inefficax habeatur, quando potius qua
 ipsa pro Catholica fide, pro sanis dogmatibus, pro variis & multisariis Eccle-
 sia necessitatibus, & fidelium moribus diverso tempore scripsit, omni debent
 honore præferri, & ab omnibus prorsus in quibuslibet opportunitatibus discre-
 tione vel dispensatione Magistræ reverenter assumi? Canon autem. Omnia,
 25. quæst. 1. à Richerio etiam citatus, & S. Damaso suppo-
 situs est, & valde obscurus; Difficile namque capitur quid in-
 telligatur per Decretalia de Ecclesiasticis ordinibus & Canonum promulga-
 ta disciplinis, quæ sub gravi comminatione custodiri jubet. Quid-
 quid sit, evidens est. Primò, illius Canonis scopum esse, ut
 Decretalia summorum Pontificum executioni fideliter de-
 mandentur. Secundò, licet Canonum fiat mentio, non ta-
 men negari, quin Decreta Pontificia exequenda sint, etiam-
 si Conciliorum Generalium Canonibus non fuerint roborata.
 Sic enim supponitur loqui Damasus; Omnia Decretalia, &
 conciliorum Decefforum nostrorum Constituta, quæ de Ecclesiasticis Ordinibus &
 Canonum promulgata sunt disciplinis, ita à vobis & ab omnibus Episcopis,
 & cunctis generaliter sacerdotibus custodiri debere mandamus; ut si quis in
 illa commiserit, veniam sibi deinceps noverit denegari. Sed Hincmarum
 summo Pontifici paruisse, vidimus lib. 3. Imò receptas post-
 modum in Gallia Decretales illas antiquas quantumvis suppo-
 sitas constat, nec diffidentur ejus Nationis Scriptores.

12. Odiosa sunt & temeraria Richerii verba num. 6. &
 hoc num. 8. proposita; Romanus Pontifex, qui est Caput ministeriale,
 universalem Ecclesiam inconsultam, dissentientem, invitam, vel inauditam
 obligare nequit. Ecquando enim legitimus Pontifex universalem
 Ecclesiam inconsultam, dissentientem, invitam, vel inaudi-
 tam cogere voluit? Repugnarunt aliquando & aliquandiu
 Episcopi quidam, vel quædam Provinciæ Ecclesiasticæ; (quis
 enim in tanto hominum & morum varietate concordiam om-
 nibus numeris perfectam, & Paradisi propriam in terra spe-
 ret?) Ecclesia verò universalis nunquam visa est, nunquam
 videbitur repugnare Pontifici, nisi aut schismatico, aut incer-
 to: frustra quæ defudant Scriptores Gallicani ad dirimendum
 chimericum certamen. Chimericum dico, si in altera com-
 parationis parte ponantur omnes Episcopi, ut poni necesse
 est, si Concilium verè Generale futurum sit, in altera Pon-
 tifex solus.

13. Quàm alienus sit à D. Augustini mente sensus, qui ejus verbis relatis dist. 4. Can. In istis à Richerio, & ab aliis quibusdam, tribuitur, ostendimus lib. 2. Undè debile ponit Libertatis Ecclesiasticæ fundamentum Richerius, dum eam collocat in necessitate acceptationis legum, ut valeant ligare. Nulla unquam imposterum nova lex obligaret, si Ecclesiæ universalis consensus expectandus esset. Nam quæ poterit hodie lex constitui, quæ ab universis Provinciis statim acceptetur, imò à majori parte? Si interim Gallia suas libertates, suosque mores opponat statutis sibi non arridentibus, inutilis erit potestas condendarum legum: tantum enim temporis in postulando omnium consensu consumetur, ut in aliis Provinciis legis peritura sit autoritas, dum aliæ deliberabunt. Nec enim omnium Episcoporum sine Presbyterorum, curam animarum habentium, consilio suffragium sufficiet: quia Richerius num. 5. *Senatum aut consilium nativum Ecclesiæ à Domino institutum, vocat, non modò Episcopos, verum etiam omnes Presbyteros, curam animarum habentes.* Imò cum Laici pars sint, licet minus præcipua, maxima tamen Ecclesiæ Catholicæ, non debent ab ejus libertate excludi, atque adeò *inconsulti, dissentientes, invitati vel inauditi obligari nequibunt. Quicumque enim, ut ait B. Paulus ad Gal. 3. in Christo baptizati estis, Christum induistis. Non est Judæus, neque Græcus: non est servus, neque liber: non est masculus, neque femina. Omnes enim vos unum estis in Christo Jesu.* Num præcluderetur schismati via, ut vult Richerius, postulato totius Ecclesiæ consensu ad conferendam legibus vim obligandi? Nonne potius innumeris dissentionibus præberetur occasio?

14. De Hincmari Remensis mente circa Decretales, ante Concilium Nicænum editas, jam satis disseruimus. Bene conclusisset, ut ait Richerius, illas *exigua esse fidei, propterea quod Sacris Canonibus minimè concordarent, si fides ad facti veritatem, non ad eorum qui scripserunt supponatur, autoritatem referatur.* Illa enim contrarietas signum erat suppositionis. Concilia namque tot tamque insignium Pontificum Decreta, vel ob ipsorum sanctitatem, & ad Apostolorum tempora vicinitatem, etiam seclusà illorum potestate, sine urgentissima gravissimaque necessitate, tantillum immutare, nedum evertere, piaculum duxissent. Verumtamen, ut alibi ostendimus,

ex eo quod illæ epistolæ, quas veneratione dignas fatebatur, non essent de Canonibus promulgatæ, Hincmarus illas non magni esse roboris legitimè non concludebat.

15. Immeritò concludit Richerius; *Istinc autem planè dignoscitur, quo jure Majores nostri Galli usi fuerint; quasi verò Hincmarum, & Episcopos, quos ille ad se traxerat, generaliter majorum suorum nomine debeant Galli censere. Certè dum tot laudibus à summis Pontificibus, & à Scriptoribus Ecclesiasticis celebrata est Ecclesia Gallicana, non intelligebantur eo nomine Hincmarus, & alii quidam, qui sanctæ Sedi pertinacius resisterunt, sed tot tantique alii Præsules, atque omnium ordinum Viri, pietate atque erga sanctam Sedem reverentiâ & obedientiâ maximè conspicui, quorum laudes injustè sibi usurpant, qui ab eorum vestigiis quàm longè exorbitant. Sed cur Gallicani Antistites Hincmarum virum admodum durum & pertinacem, ne quid gravius dicam, ejusque sequaces, sanctæ Sedis auctoritatem occasione Decretalium suppositarum, imminuentes, tanquam Majores suos venerentur potiùs, quàm sanctum Irenæum, sanctum Avitum, sanctum Cæsarium & alios, tum antiquiores, tum recentiores, ac eos ipsos, qui prædictas Decretales amplexi sunt, quique, si circa facti veritatem erraverunt, nihilominus auctoritatem summi Pontificis agnoverunt; cumque ob suam pietatem commendatione digni sint, non est temerè despicienda illorum præsertim circa jus, sententia.*

16. Sextum principium istud ponit Richerius n. 9. *Plenitudinem auctoritatis Pontificiæ defini, primò ad Ecclesias particulares per mundum dispersas, sed nequaquam ad Ecclesiam universalem in Concilium congregatam: secundo, ad executionem, interpretationem, & dispensationem, minimè vero ad institutionem Canonum, nisi per se aut per Legatos suos Concilio præsideat, atque omnium Patrum suffragia & consensum subducatur. Eadem Richerii, aliorumque nonnullorum Gallorum propositio sæpiùs repetita, eandem sæpius cogit repetere responsionem. Quærerem à Richerio an Papa possit omnes Ecclesias particulares per mundum dispersas obligare: an aliquas tantùm? si aliquas dumtaxat, quærerem quas, & cur illas, non item alias? Cur non Gallicanarum inter alias? si omnes: cur non universalem? Quandoquidem Ecclesia universalis nihil est aliud, quàm omnes Ecclesiæ par-*

SICM-

576 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
ticulares per mundum dispersæ. Perinde enim est, ut omnes
Ecclesiæ particulares per mundum dispersæ errorem fidei con-
trarium suscipere possint; ac si Ecclesia universa posset errare.
Ut enim sæpè declararunt Præsules Gallicani & Schola Pari-
sienfis, infallibilitas non convenit Ecclesiæ tunc tantum, quan-
do est in Concilio Generali congregata. Imò nec Concilium
Ecclesia universalis est formaliter, sed representativè tantum.
Plus autem est Ecclesia universalis formaliter, quam pars ejus,
quantumvis præcipua, totiusque corporis representativa, juxta
fundamentum à Richerio in ipso limine positum, quod vo-
cat vulgare, atque indubitata fidei axioma, nimirum Deum & naturam,
prius atque immediatius ad totum suppositum, quam ad aliquam partem suppo-
siti, quamvis nobilissimam, intendere.

17. De potestate condendorum Canonum, seu legum Ec-
clesiasticarum videnda sunt ea quæ diximus lib. 6. & suprâ de
Decretalibus in Codice Dionysiano contentis. Quod addit
Richerius, eo solùm in casu Papam de Synodorum Decretis
dispensare posse, quo ipsummet Concilium, si esset congre-
gatum; ita verum est, si intelligatur Papam sine justa causa
non debere dispensare; idque indicat vox illa, *violentur*, in
testimonio Sancti Leonis I. à Richerio relato ex Can. *Privilegia*.
2. causa 25. quæst. 2. *Dispensatio*, inquit, *nobis credita est, & ad*
nostrum tendit reatum. si paternarum regule sanctionum nobis consentientibus,
vel negligentibus violentur. Idem etiam apertè significat S. Bernar-
dus lib. 3. de consid. ad Eugenium cap. 10. à Richerio citatus.
Neuter autem Pontifici potestatem in Conciliorum Genera-
lium Canones negavit: imò supradicta verba scripsit S. Leo,
dum Canonem Concilii Oecumenici, scilicet Chalcedonen-
sis, 28. abrogavit, ut in origine videri potest, scilicet Sancti
illius Pontificis epist. 54. Dices fortasse, sanctum Leonem
Concilii Generalis Chalcedonensis non impugnasse Canonem,
nisi ut Concilii etiam Generalis, Nicæni scilicet sextum Ca-
nonem propugnaret, ac suam cuique Patriarchæ & Exarcho
jurisdictionem conservaret. At, qui Judex est inter duo Con-
cilia, num in illa necesse est habeat jurisdictionem, & supe-
rioritatem? Repones, Nicænum Canonem majoris fuisse au-
toritatis, quam Chalcedonensem: quia ille communi consen-
su; iste absentibus Legatis Romani Pontificis conditus fue-
rat.

rat. Atqui, cum Concilia posteriora prioribus absque dubio derogare possint, in iis quæ ad solam disciplinam pertinent, quid prohibuit quò minus Chalcedonense derogaret Nicæno, præsertim, cum præcessisset derogatio jam ab alio Concilio Generali, scilicet Constantinopolitano primo Can. 3. nisi defectus consensus Summi Pontificis? Vel ergo Concilium dici Generale nequit; vel Canones condere non potest, absente summo Pontifice, vel Concilium sine summo Pontifice minorem habet potestatem, quàm cum summo Pontifice; atque adeò non habet supremam, & consequenter summus Pontifex hujusmodi Conciliis sine summo Pontifice congregatis non suberit, quippe qui jam nec primum nec secundum in Ecclesia gradum obtineret, quod est contra Ecclesiæ doctrinam.

18. Sanctus Bernardus, ut ex verbis à nobis supra relatis constat, etiam dum Pontificem suâ potestate non rectè uti putabat, potestatem tamen ei non deesse confitebatur. Zosimi etiam, cujus rursus meminit Richerius, veram sententiam supra explicuimus, ex ea nullatenus probari potest, quod intendit Richerius, scilicet eo solùm in casu Papam de Synodorum Decretis dispensare posse, quo ipsummet Concilium, si esset congregatum. In eo enim sensu quo loquebatur Zosimus, eadem fuisset ejus sententia de Concilio Generali, (si quidem de illo cogitasset, quod ex ejus verbis nullo modo colligitur) atque de Sede Apostolica.

19. In his duobus articulis, inquit Richerius, (scilicet in autoritate Pontificia in Ecclesiis particulares, & in executione, interpretatione, & dispensatione Canonum) *Status Monarchicus Ecclesia, sive plenitudo jurisdictionis Papalis potissimum consistit: non autem in absoluta potestate, quam contra jus divinum & naturale, plerique recentiores in Ecclesiam invehere nituntur.* Absit ut potestatem aliquam contra jus Divinum & naturale summo Pontifici tribuamus; sed contra jus Divinum & contra Ecclesiasticam traditionem esse putamus, negare summum Pontificem, Canones, seu leges Ecclesiasticas instituere posse, etiamsi per se, aut per Legatos suos Concilio non præsideat, & omnium Patrum suffragia & consensum subducat. Credimus etiam summi Pontificis esse, non Richerii, aut ejus Sectatorum, discernere, an dispensare

D d d d

con

578 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
conveniat : putamus præterea ejus legibus , si ab omnibus
Ecclesiis particularibus per mundum dispersis obtemperetur,
ad quod eas teneri fatetur Richerius , ab Ecclesia universali
obtemperatum iri.

20. Contradicit sibi Richerius , cum absolutam potestatem
summi Pontificis à recentioribus in Ecclesiam inveni ait , quæ
verba novitatem significant , & tamen postea ad tempus transla-
tionis Imperii ad Francos , præcipue autem ad tempora Gre-
gorii VII. refert. Si quidem verum esset Pippinum , Carolum
Magnum , aliosque Francorum Reges , tot Capitularia & le-
ges Ecclesiasticas suâ præcisè autoritate condidisse , ut inani
conatu probare contendit Baluzius , mirum est quomodo po-
tuerit tunc temporis absoluta autoritas omnia decernendi , sum-
mis Pontificibus accrescere.

21. Launojus non tam defudavit in vindicando Principibus
sæcularibus jure convocandorum Conciliorum (licet ex quo
Concilia Generalia haberi cœperunt nunquam Episcopi in
unius Principis ditione fuerint) nisi ut tantundem jus Summi
Pontificis imminueret. Richerius verò asserit , quod historiæ
studiosi observabunt , *Papam regulariter & ordinariè jus habere con-
vocandarum Synodorum Generalium ; causamque addit , quæ Princi-
pibus sæcularibus non convenit ; Quatenus , inquit , potestatem
habet super Ecclesias particulares disgregatas per Orbem terrarum.* Quamquam
autem Richerius in fine numeri 12. jus congregandorum Con-
ciliorum Generalium Imperatoribus tribuat , tamquam Legis
Divinæ , naturalis & Canonice executoribus ; tamen jus il-
lud Pontificibus quoque vindicat hoc numero 9. verbis modò
relatis ; atque adeò ejus testimonio compensari posset auto-
ritas Launoii , si secus sensisset. Videtur enim Launojus à
Richerio hausisse pleraque alia suæ adversus sanctam Sedem
doctrinæ principia , & animum in Curiam Romanam infen-
sum ; atque adeò ut Magistrum habuisse.

22. Hactenus dicta sic concludit Richerius , *Summa hujus dis-
putationis est , à statu Monarchico Ecclesia , unitatem , ordinem , cum efficaci
executione Canonum , procedere : à regimine autem Aristocratico , sanctissimum
consilium , atque infalibilem providentiam & decisionem ; quæ quidem Respu-
blica Christiana in perpetuam ædificationem , & non in destructionem governa-
tur.* Si status Ecclesiæ Monarchicus est , quia uno capite vi-
sibili,

sibili, Christi Vicario regitur, & ab illo statu Monarchico Ecclesiæ unitas procedit; oportet ut omnes Ecclesiæ particulares per mundum dispersæ illi subsint, non solum quatenus particulares & dispersæ, sed etiam quatenus inter se communicantes & conjunctæ. Caput enim præsidet manibus, pedibus, cæterisque membris, non disjunctis atque dispersis, sed in unum corpus compactis atque coordinatis. Si Ecclesiæ Ordo à statu Monarchico procedit, oportet ut Monarcha, qui primus est in illo ordine, sit regula & mensura cæterorum, atque aliis credendi vivendique normam præferat, ut à capite in cætera membra spiritus, motus, & sensus derivantur.

C A P U T V.

In quo agitur de potestate Principum politicorum; & respondetur argumentis contra Monarchiam Ecclesiasticam.

Ad numeros 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. Richerii.

1. **V**sq; ad numerum 10. Richerius egit de potestate Ecclesiastica: hic de politica tractare incipit. *Septimum, inquit, (scilicet principium) docet Ecclesiam sumptam pro cætu fidelium, sive pro Christiana Republica, unico & solo capite ac fundamento essentiali Christo Domino esse contentam: nihilominus, in ratione exercitii atque executionis regiminis ejusdem Christiana Republica, à duobus, Pontifice scilicet, & politico Principe differenter gubernari. Principium istud, principium schismatis est, nisi sanè explicetur. Dum de diversis politiarum formis seu speciebus agitur, illarum differentia attenditur penes illos, à quibus visibiliter regitur: alioquin, ut supra dicebamus, unica esset totius mundi politiæ forma, scilicet Dei supremi rerum omnium moderatoris Monarchia. Itaque schismati via aperitur, si regimen Ecclesiasticum ex æquo penes duo capita, Pontificem scilicet, & politicum Principem reponatur. Si uni Ecclesiæ corpori duo capita præfiguntur, monstrum efficitur horrendum.*

2. Responderet fortasse Richerius, se illis executionem tantum regiminis Reipublicæ Christianæ tribuere. Penes quem

D d d 2

ergò